

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 10 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звычайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Каси системи Райфайзена.

Довго підготовлювана і нетерпеливо вижана справа Райфайзенівських кас прийде небавом на порядок денний засідань сойму краюго. Дешевий і легкий кредит для нашого селянства став некуючою потребою, так як недостаток его пхав селянина в руки лихварів, або примушував его до зяття позичок на неможимости в банках, спроваджував через те значні кошти і пригнетав своїм тягаром економічну силу господарства, або впрост втручав его в руїну і вивлащенє.

Райфайзенівські каси суть у нас до тепер рідкою новиною. Ширшої підстави і загальнішого розповсюдженя они не змогли здобути собі задля неохоти банків супротив них, що не могли рішити ся на уділенє їм більшого кредиту, уважаючи їх підставу недостаточною порукою для себе, та задля недовіря нашого селянства до сеї користної новини. Дятого як раз пожадана тут ініціатива сойму, щоби завести у нас сю інституцію, що в інших краях віддає великі користи селянству вже від давна і в практиці показала ся єдиною для сотвореня дешевого і легкого кредиту.

Внесенє Виділу краюго в справі «організації спілок для ощадностей і позичок» обіймає основне справозданє з наукової подорожи д-ра Савчака для дослїду розвою Райфайзенівських кас в Чехах, Моравії і долїшній Австрії, відтак виготовлений статут для тих кас і цілий плян їх організації, признаючи право патронату над ново утвореними спілками сеї системи виділоу краюго і вкінци внесенє що-до фінансової сторони сеї акції. Іменно жадає виділ краюгий 20.000 зр. на приготування роботи для введеня в жите цілої організації і одноміліонового фонду для засилюваня нових кас потрібним оборо-

вим капіталом, заким они власними силами здобудуть собі потрібні грошеві засоби.

З квоти на початкові, приготуваннячі праці жадає виділ краюгий 10.000 зр. на видавництво взірцевого статута і інструкції про закладанє Райфайзенівських кас, на потрібні до того друки, формулярї і рахункові книги та на уділюванє з сеї квоти підмог на заложенє і введенє в жите кас спілкових. Других 10.000 жадає виділ краюгий на урядженє практичних курсів для бухгалтерів-касієрів, що мають переводити періодичні люстрації кас і укладати білянси для тих кас, що не мали би власного укваліфікованого бухгалтера. Надто з сеї квоти мав би виділ краюгий покрити кошти організації центрального бюра для згаданих спілок, котре мало би стати органом принятого виділом краюгим патронату над спілками. Що-до сталого одноміліонового фонду для засилюваня кас «спілок для ощадности і позичок» проектує виділ краюгий, що він має утворити ся в протягу пятьдесяти літ. Отже на сей рік жадає виділ краюгий признаня першої раї в сумі 20.000 зр. Але рівночасно домагає ся призволеня на з'есконтрованє після потреби дальших рат субвенції в краюгим банку за оплатою проценту о 1% нижшого, ніж звычайна процентова стопа сего банку. Вкінци внесенє виділу краюго жадає, щоби банк краюгий приняв безплатно обовязки касієра патронату та виконував безплатно всі банкові чинности, які вийдуть з введеня в жите спілкових кас.

Москвофільське credo.

В послїдній книжці за марець с. р. «Літературно-наукового Вістника», в статі «З житя і письменства» п. Маковей представляє слово і діло галицьких москвофїлів на тлі двох полемічно-нартийних праць, (бо иньшої назви не можна найти

для них) двох корифеїв галицького москвофільства Осипа Мончаловского і Філіпа Свистуна. Перший в своїй книжці «Літературное й политическое украинофильство» а другий в «Прикарпатская Русь подъ владінем Австрії» хотять доказати «світові» потребу істнованя москвофільської партії і безпідставність українофільської партії в нашій народі. П. О. Маковей збиває короткими а цілними увагами цілу софістерійну систему виводів тих москвофільських пропагаторів і на доказ наводить зібране по точкам політичне і народне credo москвофільської партії:

«Пересвідченя староруської (себ то москвофільської) партії — каже Ф. Свистун — осьякі:

1. Уже саме робленє ріжниць поміж словом «русский», що ніби-то означає Українців-Русинів, і словом «русский» (російський), що ніби-то означає Росіян, противить ся розумови і є анархічним поглядом, бо ще у 18-ім столїтї рускі Галичане називали себе Росіянами.

2. В цілій історії Малої Руси нігде нема знаку, щоб її населенє уважало себе коли-небудь національною окремою від великоруської; навпаки свідомість національної одности руских племен пробиває ся через цілу їх минавшину.

3. Великороси приняли від Малоросів літературну мову, уживши до неї своєї вимови, через що теперішня літературна російська мова є спільним добром Великоросів і Малоросів.

4. Спільна малоруська література на простонародних говорах викликала би вавилонське «сполотворенє», бо в Полудневій Русі є більше говорів; вибираючи з сих говорів спільні признаки, дістали-б ми якраз мову, таку саму, як російська.

5. Без основних язиковеловних дослїдів у письменство не може бути заведена ні одна буква, ні одно слово, ні одна форма.

6. «Руська» мова повинна основувати ся на старославянській, як на головним своїм жерелі.

7. На Україні, з виїмком декого, ніхто й не думає про вигворенє нової літературної мо-

Листи з Києва.

(Дальше.)

Взагалі денационалізація се те-ж саме, що эле виховання, моральна хвороба: неповне користування з готових средств приняття, за своєиня, відділаня, ослаба енергії мысли; гидота пуетки на місці витіснених але нічим не замінених форм свідомости; ослаба звязку поколінь на зрості з дорослими, що заміняє ся лише слабим звязком з чужими, дезорганізація суспільства, безморальність, спідленя. Навіть коли гнобителі досить близькі до гноблених, а останні не позбавлені насилем маєтку і не повернені в неволю грубших форм, денационалізація все таки провадить до економічної і умислової підлеглости і служиму жерелом терпінь. Чи то буде школа в тісному розумі, чи жовіртщина, чи взагалі школа життя, мусить приготувати з свідомости учеників рід налімпєста, причому її ученики при рівній решті умов уступатимуть тим, що їм в школі потрібно було не забувати, а лишень вчити ся, себ-то прикладати шкільні окрушки знання і иншого до того, що поза ними, — і до передшкільних його запасів. Відома річ, як шкодить дальшому поступові зневіря, що повстає з свідомости навіть гаданої

неможливости вибитись з останніх лав. Для народу, що його ненаціоналізують, сама вже умислова і моральна підлеглість удвоє пасмо непогідних умов істнованя.

Між взаєминами народів, що далекі від себе, напр. Німців і Славян, і взаєминами внутрішніми славянськими, внутрішніми руськими істнує не принципіальна, а лишень кількова ріжниця. Через те тут повинно навести ся те, що сказав один з теоретиків А. за руський язык: «Говірок в народі тисячі: всі не можуть бути літературними язиками. Один вийшов побідником з «боротьби за істнованя», другі його підтримують і збогачують, користуючись з його, маючи на цілі свою освіту. Так було усюди, так і в нас до недавна». (Будиловичь, вь Ж. М. Н. Пр. 1879 VI., вь ст. Історія Слав. Лит. Пыпина, 286). Мені здає ся се в цілости за яснєну річ: Коли «провінціальні жаргони», як висловлює сей учений, «повинні підтримувати і збогачувати», то вони повинні жити і розвиватись, що при теперішніх умовах неможливо без школи і письменства. В такому разі про боротьбу за істнованя нема що й казати. Коли-ж казати про боротьбу за саме істнованя і за звитяг одну сторони, то треба сказати і за поразку і другої і за те, що звитяженим — горе і що їх трактують лишень як етнографічний

знадібок. Коли виправдувати се тим, що так бувало, то можна виправдати і людоджерство.

Більш-менш невільничий стан пожираної народности повинен колись скінчитись. Звитяжені мусять же колись вивчитись мови звитяжених; але після слів В. Гумбольдта, досі, о скільки знаю незбитих, «жадний нарід не міг би оживити і уживити чужого язика своїм духом, без того, щоб не перетворив сього язика в иньший» (Ueb. Verschied. 208). Народність, що її пожирає друга, тративши безмірно свої сили, все таки наслідок приводить сю другу до розпаду. Теперішній російський літературний язык може заховувати свою відносну одність лишень доти, доки він є органом незначної меншости. Стаючи справді загально-руським, а тим більш загально-славянським, він би тимчасом розпадався на діалекти. Таким чином, на сей погляд, нема виходу з кола взаємочинности і все питання в тому, чи будуть заховані при тому народні сили, чи розтрачені на догоду недосяжних цілій». (Нар. Пїсни Гал. и Угор. Руси собр. Головацкимъ; ред. А. А. Потєбни, стр. 29—32).

(Далі буде).
Богун.

ви і нової національності, і коли там пишуть на простонародних говорах, то лише для того(?), що так само пишуть у Німців і Французів, не розриваючи літературної єдності. Простонародний говір годить ся для белетристики, але ніяк для наукових і просвітних цілей.

8. Галицька Русь пересвідчила ся в 1848. році, що утворене окремої галицько-руської або малоруської літературної мови є непотрібною стратою часу і здержує культурний поступ галицької Русі.

9. Покликувати ся на те, що рускі Галичани в 1848. році у своїх язикословних поглядах годили ся з теперішними Молодорусинами, не розумно, бо Галичани в 1848 році як-раз заводили у галицьке письменство слова, які Малорусини називають російщиною.

10. Скарги на те, що староруська партія помітує «народними святами», народною мовою і зраджує свою національність — зі звичайним покликком на музу Шевченка — то пусті фрази без ніякого змісту. Ті ніби святаці складають ся із слів, укованих людьми, що не мали поняття про істоту мови і не знали навіть народних говорів. Староруська партія, коли вважає потрібним, пише також на простонародних говорах.

11. Що не всі прихильники староруської партії знають докладно російську літературну мову, се ще не перевертає їх поглядів. Адже можна не вміти шити чоботи і проте бути пересвідченим, що чоботи для здоровля чоловіка потрібні. (Найшов порівняне мови з чоботями! Мова не робить ся як чоботи!)

12. Лише спосіб думаня, оснований на правді, дає чоловікови благородність і твердий характер та робить его здатним до хосенної практичної діяльності. (Чи се має бути докір українофільству? Таку саму пораду можна дати і москвофілам і всякому чоловікови на божім світлі).

13. Ріжниця в поглядах на літературу і мову не повинна дати причини до ворогованя. Староруська партія не приневолює і не приневолювала би ніколи других, приймати думку, незгідну з їх внутрішнім пересвідченням. Се противне людській природі. Але в заміну за се она має право жадати від малоруської партії, щоби не приневолювала «старої» приймати гадку «молодої». Не вважаючи на ріжницю пересвідчень, кождий може бути користним у своїм крузі діланя. Одначе взаїмна терпимість не виключає взаїмної критики, доконче потрібної для поправи помилок, що робить одна і друга сторона. (Остатне реченє зовсім справедливе: саме тому і стараємо ся критикою поправити помилки москвофілів).

14. Моральність і політичне положенє австрійської Русі — се справи такі ясні і зрозумілі для кождого, що роздор на тім поли не оправданій; в політичних справах усі рускі партії повинні йти солідарно і стерегти ся всякої погани, боронити скривджених і дбати про справедливість та виконуванє державних законів.

15. Лише тоді, коли всі партії будуть йти на політичнім поли згідно, можна буде зложити спільну політичну програму, що містила би в собі все те, що може бути спільне всім партіям.

А що боротьба і ненависть до народоців, — пише дальше п. О. Маковей — се не фраза, маємо найліпший доказ з того, чому вони вчать селянську публику (гл. «Русское Слово», 1899 ч. 1):

«Десять заповѣдей для русскихъ хлопѣвъ.»

1) Будь тѣмъ, кѣмъ сотворилъ тебе Госноудъ, т. е. русскимъ хлопомъ, а не якимъ-то украинцемъ, радикаломъ и т. д. — а не будуть изъ тебе другіи народы смѣяться и будутъ тебе поважають.

2) Если ты неписьменный, то попроси ко-торого изъ письменныхъ людей въ громадѣ, щобы тобѣ кілька разы показалъ рускіи буквы, а за двѣ-три недѣли научишься читати.

3) Если умѣешь читати, впиши ся въ член-ны Общества им. Мих. Качковскаго и запре-ну-меруй собѣ газету «Русское Слово» самъ, или до спѣлки съ твоими пріятелями или сосѣдами.

4) Каждой книжечкѣ и газетѣ, которую тобѣ присылають или напыхають, добре приди-

вися въ зубы. Если увидишь, що въ ней нѣтъ нашихъ русскихъ буквъ: и, ъ, з, ѓ — то знай, що она не есть правдивая русская книжка, чи газетка, но що она писана фонетикою. Въ томъ случаю розложи въ печи огонь, кинь ю на огонь, собери хорошенько попелъ, вынеси его далеко за село, роскинь на веѣ четыре сто-роны свѣта и повернувши до хаты, отвори д-вери и ѓкна, щобы и твоя хата прочистилась.

5) Для своей дитины, которая ходитъ до школы и тамъ примужена учитися изъ фонетичной книжки, купи въ канцелярии Общества им. Мих. Качковскаго правописный Букварь, щобы твоя дитина научилась изъ него позна-вати тѣ рускіи буквы, которые по приказу польскихъ панѣвъ выкинули несгѣдливыи, свар-ливыи русины, за що они тѣшатся панскою ласкою.

6) Если тобѣ кто скаже, що ты украинецъ или радикаль, то скажи ему: «Ты самъ дурный!»

7) Не читай газетъ на боргѣ.

8) Старайся, щобы въ твоей громадѣ была основана читальня на статутахъ Общ. им. Мих. Качковскаго, а также крамница, каса пожичко-вая и т. д.

9) Если кто буде тебе намовляти, щобы ти не тую газету пренумероваль, которую хочешь, то скажи ему, що ты самъ панъ за свои гроши.

10) Если-би кто такой найшолся і сказаль тебѣ, щобы ты не пренумероваль «Русское Сло-во», то утѣкай отъ него за десятое село. — *Иванъ Политика*.

Чи до 1. 4. 5. і 6-ої заповіді потрібно ще поясненє—питає після того автор статі? Такими то заповідями москвофіли ніби-то скріплять від-порну силу народу против польонізму і латинь-ської пропаганди!...

Сказано вже, що українофіли ослаблюють відпорну силу народу против польонізму і ла-тиньської пропаганди. Виходить з того, що нам треба вчити ся у москвофілів. Отже якже то вони бороли ся против згаданого лиха? О. Мон-чаловский відповідає на се так: «Москвофільська партія, що до 1880 років представляла руске населенє в державній раді і в соїмі, не вела політики зовсім без помилок. У неї було біль-ше емпіричного політїкованя, як стараня осві-чувати галицько-руську суспільність; крім того було в неї занадто багато покірности перед пра-вительством, клерикальної вузкоглядности — на слідком того, що руско-народні справи вели духовні особи, а то члени львівської консисторії, і недостача аналізи свого власного положеня. Але москвофільська партія не сходила з націо-нального поля і т. д.»

Ну, ми се знаємо, як і чому не сходила вона і доси не сходить з манівців. Москвофіль-ська партія і доси визначає ся всіми тими при-кметами, що до 80-их років. Вона не поступо-ва, тільки ретроградна і воює зовсім безграмот-но з соціалізмом, не вважаючи на всю росій-ську літературу з того поля. Її ідеал — тепері-шній російський деспотизм і централізм; се вид-ко найліпше з брошури, передрукованої також торік з «Галичанина» п. з. «Куда мы дошли?» Розсудженє старого австрійского патріота о ни-нѣшнемъ положеніи в Австрії». Сей старий па-тріот доказує майже на сто сторонах брошури банкруство австрійської конституції і радить зовсім серіозно — абсолютизм! І то на порозі 20-го столітя!... Москвофільська партія, як пер-ше, так і тепер, вузко-клерикальна, з тою хіба ріжницею, що не виявляє тепер своїх симпатій до православія так явно, як в часах колишньої галицької обрядовщини. Вона і тепер рада би бути правительственною і ніхто не може прися-гнути з чистою совістю, що не буде вже нею ніколи. Вже по 80-их роках «знали ся» москво-філи з правительством, себ то з Поляками, і тепер роблять стараня знову зблизити ся до них (Купчанко писав про потребу сего торік), а По-ляки дуже радо назвуть москвофілів знову «о-динокими порядними Русинами», бо ті їх мен-ше будуть «коштувати» як народоці. Хоч во-ни, як кажуть, і не противні нашій мові, але на ділі воювали і воюють против неї, де тільки можуть, і за нею побивати ся певно не будуть. Наш ювілей відродженя літератури зовсім не обходив їх, так само як і Поляків — тут зій-шли ся пріятели — а се мабутъ не свідчать про їх прихильність до нашої мови. Своім же

консерватизмом на кождім поли вони підходять під лад польській шляхті більше, ніж народоці, від котрих їх розуміне добра народу вимагає більшого поступу. Недостача аналізи власного положеня і тепер у москвофільської партії край-но велика, бо замість прийти на таку просту думку, що красше покинути всяку неоправдану боротьбу против українофільства, прийати нашу народну мову (самі-ж кажуть, що вони їй рішучо не противні — в теорії!) і віддати свої бо-гаті інституції на службу народу та почати 20-те століте жити з чистим серцем, — вони тільки осьмішують себе зовсім нікчемними доказами потреби боротьби против українофільства. За-мість прийти на таку просту і безперечно оправ-дану думку, що коли-б москвофіли зійшли ся згідно з народоцями на національнім ґрунті, — то польонізація дістала би страшенно по лобі і латиньська пропаганда не тішилась би велики-ми здобутками, — москвофільська партія і далі бере ся з вітраками, їздить на конях, що вже давно зїздили ся, а її присяжний журналіст тільки всего, що пригадує Пушкінського куріл-ку-журналіста, котрий

— все также сухъ и скученъ,
и грубъ, и глупъ, и завистью размученъ,
все тиска тѣ въ свой непотребный листъ:
и старий вздоръ и вздорную новинку.

Та се вже таке наше нещастє, що в нас багато людей терпить оттакіх борців з вітра-ками, вважає їх безпрограмовість — програмою, і думає, що без них ніколи не обійдемо ся, а навіть ще й лучать ся з ними! Чи-ж ми ще й тепер маємо повторяти слова козака зперед со-тні літ з «Великих роковин» І. Франка, що

у иньших ренеґат — у нас добряк,
у иньших підлий — в нас старшим послушний;
у иньших скажуть просто, ясно так:
безхарактерний — в нас лиш простодушний!
Не стало стиґду в нас! — —

Стрейк академічної молодіжи в Росії.

Забуреня, що зачали ся дня 20. лютого в Петербурзі, як ми вже доносили, прийали від 28. лютого напрям користний для молодіжи а-кадемічної. По конференції професорів того дня, професори Фамінцині і Бекетов, давні учителі царя, просили о аудієнцію у него і представили ему цілу справу, оповівши про безправства поліції і цар поручив їм зібрати свідків і по-терпівших в тих авантурах, а з другої сторони казав зібрати ся особній комісії міністрів в тій справі. В нарадах сеї комісії більшість міністрів станула по стороні покривджених студентів і зарядила слідство що до надужитъ поліції.

Рівночасно виданий поклик до загального студентского стрейку обняв університети в Мос-кві, Києві, Харкові і політехніку в Варшаві. — Дня 1. марця відбула ся в Петербурзі конфе-ренція професорів університету. Зразу закве-стіоновано право президентури ректора на тій конференції, бо він, як звісно, подав ся до ди-місії. Однак ректор виказав на підставі стату-тів, що він має право і є обовязаний до прези-дентури, доки его димісія не буде принята. Відтак ухвалено на тій нараді: 1) жадати опу-блікованя подій з 20. марця і слідуєчих днів, 2) жадати повороту висланих студентів. 3) жа-дати замкненя університету, доки не вийде по-станова, запевняюча нетикальність студентів, 4) жадати, щоби суд над студентами передано зборови професорів, 5) жадати зміни декотрих параґрафів університетского закона.

Того самого дня оголошено вирок на сту-дентів технолоґічного інститута, що взяли чин-ну участь в стрейку товаришів з університету. Одного видалили зі всіх висших закладів нау-кових Росії, 92 видалено з інститута, 190 засу-джено на три дні арешту а прочим участникам стрейку уділено напімненє.

Дня 2. марця вивішено в університеті та-блицю з оповіщенєм, що через два слідуєчі дні не буде викладів, а академію штук красних замкнено на неограничений час.

НОВИНИ.

— **Телеграма**, вислана краєвим маршалком в середу на поручення союму на руки кардинала Рамполлі до Св. Отця, звучить дословно так: *Sua Eminenza Cardinale Segretario di Stato Rampoli Roma Vaticano. Beatissime Pater! Nuntii terrarum regni Galliciae et Lodomeriae ac Magni Ducatus Cracoviensis, qui comitorum causa Leopolum convenerant, Deo Optimo Maximo laudes gratesque agentes, quod populi Christiani Patrem morbo gravissimo afflictum, ad salutem revocare est dignatus, ad pedes Sanctitatis Vestrae provoluti verbis laetissimis valetudinem restitutam et confirmatam gratulantur, reverentiam summam praestant obsequii filialis offerunt Sanctae Ecclesiae Catholicae Eiusque Capiti obedientiam et adhaesionem et nunc et in omne tempus profitentur. Stanislaus comes Badenii Mareschallus.* По руски сей текст значить: «Найсвятоближнійшій Отче! Союм Королівства Галичини і Володимирії, з В. Кн. Краківським, вносячи до Всевишнього горячу подяку за уздоровлене Отця Християнства, складає у стій Вашої Святости вираз своєї найвищої радості, поважання і синівської слухняності та приречення, що в вірності і любові для Святої Церкви і Її Голови остає і завжди непохитно буде оставати. *Станислав гр. Бадені*, маршалок».

— **Вечерниці в пам'ять 38-их роковин смерті Т. Шевченка** устроює руско-українська молодіж гімназіяльна в Тернополі дня 13-го марця в сали «Сокола». — Також вечерниці устроює молодіж гімназії в Коломиї дня 11-го марця.

— **Товариство взаємної помочи учителів і учительок шкіл народних** завязало ся в Перемишлянах. Во виділу увійшли шп. Ів. Вертипорох (голова), М. Головчак (заступник голови), М. Продзевич, С. Вончак, М. Рихвицкий, В. Навроцкий і М. Дозорцівна.

— **Урядники приватні** дістали потіпаючу вість з Відня. Правительство виготовило вже проект закона о інституціях пенсійних для приватних урядників і подасть его небавом до публичної відомости.

— **Екстерністки**, котрі наміряють складати іспит зрілости в учительській семінарії женьської у Львові з кінцем біжучого шкільного року, повідомляє дирекція тої семінарії, що подання належить у документовані треба вносити до дирекції заведена (ул. Скарбківська ч. 39.) найдальше по день 1-го цвітня.

— **Стацию телеграфу** утворено з днем 15-го марця в Туринці, пов. жовківський, при тамошнім поштовім уряді з обмеженою службою дневною

— **Засіданє Виділу Руского товариства педагогічного**, відбуде ся в суботу дня 18-го марця о годині 6-ій, де звичайно.

— **Головний побір войсковий** в окрузі міста Львова відбуде ся при ул. Коперника ч. 46., в днях 27, 28 і 29 марця і 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13 і 14 цвітня с. р. і розічне ся кожного разу о 9-ій год. рано. До сегорічного побору покликано три класи віку, а то: уроджених в роках 1878, 1877 і 1876, отже тих пописових, котрі в біжучім році кінчать 21, 22 і 23-ий рік життя. Кождий пописовий, котрий хоче узискати правні полекші в доповненню війкової служби, повинен внести належито у документоване подане на руки магістрату найдальше до дня 27-го с. р. Пописові повисших трех клас віку, котрі би не одержали до дня 27-го марця візваня до побору, мають зголосити ся в тій цілі у міскім уряді конскрипційнім (ІВ. бюро магістрату). Втім же уряді мають зголосити ся також ті, котрі усували ся доси від побору, а не переступили 36-го року життя.

— **З держави темноти.** В *Пермских Епархіяльных Ведомостях* подано до відомости духовенства таке епископске розпорядженє. На письмо одного декана відповів Преосвященній резолюцією з дня 18-го січня с. р. ось такого змісту: «Оповістити духовенству пермської дієцезії, щоби в урядових актах не уживала слова «інтелігентний». Се слово означає людей, що поводять ся в житю самим лише розумом, а не старають ся мати Бога в розумі. А такі люди не можуть бути дійстними членами православної церкви».

— **Фальшованє вина в Росії.** Після зібраних статистичних дат підроблює ся в Росії вина в скількості 9,000,000 ведер або 180 мільонів бутельок. До підроблюваня уживає ся таких хемічних первин, котрих найменша доза застрикнена під шкіру одворічного теляти, після осуду одного хеміка, убиває его на місці. Щож говорити о низших гатунках вина? Після дослідів роблених Архіповом, найгірше представляє ся з російських вин т. зв. «вино церковне»; під зглядом гігієнічним є се вино найчастійше нездорове, бо вироблене найгірше.

— **Цензура в Туреччині.** Молодий лікар війсковий, Абдуляг Джевед, що належав до радикального есторонництва молодотурецкого, одушевив ся поетичним твором Шіллера, Вільгельмом Телльом, що зображає загалу лютого тирана, до тої степені, що переложив его на

турецку мову і видав власним накладом. А що не хотів паражати ся турецкій поліції, то его виданє узріло світ аж в Єгипті. В самій Туреччині не вільно розголошувати друком ніяких вістий о нельояльних вчинках, отже щоби турецка суспільність не попустила ся лихими примірами, заборонено подавати правдиві описи трагічної смерті цїсареві Елісавети. Всім турецким дневникам дозволила цензура помістити лиш сю вість о смерті австрійської цїсареві: «В Женеві цїсарєва упала нагло в дорозі з готелю до пристани на землю, піднесла ся однак сейчас і оперши ся на рамени товаришачої їй двірської дами двору, удала ся на поміст корабля. Там недуга погіршила ся до тої степені, що цїсарєву мусли перенести на ношах до готелю, де мимо скорої лікарської помочи за пів години віддала Богу духа». — Не диво протє, що публичним оголошенєм навіть такої давної події, про яку говорить ся в Вільгельмі Теллі, сповнив лікар Джевед в очах турецких властей злочин, за котрий его увязнено, поставлено відтак перед военний суд і заєуджено на втрату офіцерского ступня та на вигнанє до Триполіс. Але й тут зачинили его небавом до вязниці, а коли по довшім часі позволено вернути до Царгороду, Джевед не дуже довіряв своему щастю і утік до Тунісу, віддаючись під опіку французьких властей. З Тунісу дістав ся до Парижа, а звідтам до Женеві, де редагує революційний турецкий дневник н. з. *Osmali*. Так отже турецкі власти зробили мимоволі з чоловіка, що рвав ся до європейської цивілізації, революціонером.

— **170.725,400.000.000.000 бактерий** перепливає щоденно рікою Ізар під Гархінгом недалеко Монахії. Ся страшна цифра дає нам повяте о тім, кільки бакцилів має в собі вода. Хотьня знаємо загально, що воздух, котрий вдихаємо, страви, котрі споживаємо, вода, котру пемо, одїж, котру носимо, предмети, котрих уживаємо, словом все, з чим стикаємо ся, містить в собі множество бакцилів, то однак о числі тих дрібних організмів маємо фальшиві понятя, бо все приймаємо за малє число. Цікаві висліди дали під тим зглядом проби, починені в згадавій ріці. Досліди виказали, що в однім кубічнім центиметрі находить ся 1100 до 1900 бактерий. Тепер заходить питанє, чи ті армії бакцилів не надають случайно того знаменитого смаку, яким відзначає ся монахійске пиво?

— **Дрібні вісти.** В Ярославі збанкрутовала тамошна банкирска філія Павла Елленберг; пасива вносять чверть мільона зр. — Посол до ради державної з міст Коломия-Бучач, адв. Трахтенберг хоче зложити свій мандат, а на его місце наміряє кандидувати інспектор залізниць з Станиславова, др. Натан Зайнфельд. — Цар позволив збирати в цілій Росії складки на пам'ятник цариці Катерини II, котрий має станути в Вильні. — Султан дозволив одній німецькій експедиції науковій вести розкопи в розвалинах Вавилона; розкопи потревають 5 літ. — «Міщанський банк» в Станиславові жертвував на відновленє рускої катедральної церкви 454 зр. 50 кр. — Російскі нігілісти заявили знов ознаки свого життя, видаючи в Лондоні свій орган п. з. «На кануне» (В передодень). — В Гер Ст. Мартон на Угорщині застрелив ся директор тамошньої шадниці Ельберт, полишаючи в касі фальшивих векселів на 20.000 зр. — В Кракові пробував застрелити ся молодий лікар др. Заревич, син примаря тамошнього шпиталя, з незвістної причини.

ВІСТИ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

— В **Товаристві взаїмних обезпечень «Дністер»** прибуло в місяці лютім с. р. 3.864 важних поліє на 2,332.253 зр. обезпеченої вартости з премією 19.018 зр. 72 кр. Разом в січні і лютім с. р. видано 5.973 важних поліє на суму 4,011.817 зр. з премією 30.345 зр. 28 кр.; попередного року в тих двох місяцях було 4358 поліє на 3,150.983 зр. вартости з премією 23.126 зр. 32 кр.

Шкід в лютім с. р. було 21 случаїв; разом отже від 1. січня до кінця лютого було було 36 шкід, з котрих 33 виплачено, 1 відшкодованє з причини незаплатеня премії відмовлено, 1 шкода лучивша ся при кінці лютого находить ся в ліквідації, а 1 відшкодованє з причин правних в сумі 235 зр. 83 кр. на разі вздержано.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації вносить brutto 8.101 зр. 18 кр. а по потрученю часті реасекурованої випадає шкід на власний рахунок 4.028 зр. 41 кр.

Фонд резервовий з днем 28. лютого 1899 вносить 98.337 зр. 58 кр.

На житє обезпечило ся через «Дністер» в Товаристві взаїмн. обезп. в Кракові в лютім 5 осіб на капітал 7000 зр.; разом в обох місяцях 16 осіб на капітал 17.600 зр.; премії від давнійших обезпечень житєвих заплатило 110 осіб в сумі 1.772 зр. 05 кр.

Звертаємо увагу наших членів, що «Дністер» посідає головну агенцію Товар. взаїм. обезп. в Кракові для обезпечень житєвих, щоби нані члени обезпеченя житєві могли заключити через «Дністер».

Рахунок Товариства взаїмного кредиту «Дністер» у Львові, стоваришеня зарєстрованого в обмеженою порукою за місяць лютий 1899.

I. Стан довжний:

1. Уділи членів	56.845 кор. 75 сот.
2. Фонд резервовий	3.663 „ 30 „
3. Спеціальна резерва	318 „ 47 „
4. Вкладки:	
а) стан на початку лютого	446.130 к. 62 с.
б) вложено в лютім	68.936 „ 45 „
разом	515.067 к. 07 с.
в) винято в лютім	35.348 „ 53 „
позістає з кінцем	479.718 к. 54 с. 479.718 „ 54 „
5. Сальдо процентів (побраних)	10.723 „ 50 „
6. Зиск з року попередного	5.681 „ 89 „
7. Непіднята дивіденда за р. 1897	593 „ 99 „
8. Кошти спору	102 „ 03 „
9. На рахунку біжучім	114 „ 96 „
Сума	557.762 кор. 43 сот.

II. Стан чинний:

1. Позички уділені:	
а) стан на початку місяця	470.216 к. 94 с.
б) уділено в лютім	30.320 к. — с.
разом	500.536 к. 94 с.
в) сплачено в лютім	8.828 к. 92 с.
стан з кінцем	491.708 к. 02 с. 491.708 кор. 03 сот.
2. Готівка в касі з 28. лютого 1899	3.532 „ — „
3. Цінні папери фонду резервового	3.397 „ — „
4. Цінні папери иньші	400 „ — „
5. В шадниці поштовій (оборот чековий)	1.017 „ 12 „
6. В иньших Товариствах і банках	56.288 „ 10 „
7. Сальдо коштів адміністрації	1.420 „ 19 „
Сума	557.762 кор. 43 сот.

Членів прибуло 49, убуло 6, оставало з кінцем лютого 1899 р. 1425 членів з 1466 декларованими уділами в сумі 73.400 кор. — сот.

Стопа процентова від вкладок $4\frac{1}{2}\%$, процент від позичок уділюваних з провізією на кошта адміністрації $6\frac{1}{2}\%$.

Львів, дня 28. лютого 1899.

Товариство взаїмного кредиту «Дністер».

Телеграми.

Станиславів, 9. марця. В околиці Галича і Марьямпольа запанувала знов еміграційна горячка. З весною вибирає ся много родин до Канади. Грунти продають.

Відень, 9. лютого. Доносять тут з Петербурга, що число арештованих студентів доходить до 300. З них 73 видалено вже з Петербурга в дорозі адміністраційній.

Прага, 9. марця. Як доносить Politik, скликания ради державної не можна надїяти ся перед вереснем сего року.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
6:45		з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6:00		до Підволочиск, Бродів з головн. двірця
7:40		" Янова	6:05		" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)
7:50		" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	6:15		" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
7:55		" Сокала і Рави рускої	8:35		" Кракова (Відня, Берліна)
8:05		" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:45		" Янова
8:15		" Тернополя і Бродів на дворець головний,	8:50		" Кракова (Відня, Варшави)
9:05		" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9:15		" Сколього, Калуша, Борислава, Хирова
10:35		" Іцкан, Сучави	9:35		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
10:45		" Ярослава, Любачева	9:53		" з дв. Підзамче
1:30		" Янова	9:55		" Белзця, Рави рускої, Сокала
1:40		" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	10:55		" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави
1:50		" Сколього, Стрия, Калуша, Хирова	1:55		" Підволочиск, Києва з дв. головного
2:15		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2:08		" з дв. Підзамче
2:30		" Підволочиск (Києва, Одеси) на дв. Підз.	2:40		" Іцкан (Ясс, Букарешту)
		на дв. гол.	2:50		" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),
		" Козови, Бродів на дв. Підз.			" Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ряшів,
		на дв. гол.			" Ряшів, Хабівки чер. Ряшів або Тарнів,
		" Іцкан, Сучави			" Стрия, Сколього тільки від 1/3 до 30/9
		" Сокала, Белзця і Любачева			" Ярослава, Самбора через Перемишль
Ніч			Ніч		
3:04		з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4:10		до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)
3:30		на дв. головний	5:20		" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
5:10		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:30		" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави
6:10		" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6:40		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
8:45		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6:55		" Тернополя з двірця головного
9:10		" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7:00		" Лавочного (Мункача, Пешту)
9:39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7:10		" Сокала, Рави рускої
9:45		" Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7:15		" Тернополя з двірця Підзамче
9:55		" Підволочиск, Бродів на дв. головний	7:44		" Янова
		" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10:05		" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
		" Стрия, Калуша, Борислава.	10:40		" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)
			11:00		" Підволочиск, Бродів з дв. головного
			11:27		" з дв. Підзамче

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рачо.

Час середно-європейський рижнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Грегого мая, готель Імперьяль) уділяє поясненя в справах залізничних, продає білети всякого род і розклади їзди.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронові
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4 1/2% листи Банку краєвого
- 5% облігаці Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігаці пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Контора виміни і відділ депозитовий перенесені до льокалю партерового в будинку банківим.

ТОВАРИСТВО для розвою рускої штуки

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвале ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різьбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до иконостасів, олтарів, хоругов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи сьвітські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотарські; рівнож украшує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє.

Цілю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу штук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці вашої П. Т. Публики духовної і сьвітської, надіємо ся, що звольте Она причинити ся до осягненя сеї ціли численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —

З глибоким поважанем

Дирекция.

Товариство не послугує ся агентами.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільского жита.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

Замовленя з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів. У Львові набути можна в Ставропигийській книгарні.

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завсїгди бажає позбути ся слабости легких, або горла, хотяйби найуцїрнійшої, або астми, навіть дуже задушеної і на позір невилічимої, сей негай не гербату для хронічно хорих на легки і горло **A. Wolffsky-ого**. Тисячні подяки дають ггаранцію великої уздоровляючої сили тої гербати. Пакег на два дни 75 кр. Брошура (описане ужита) задармо. Правда лише у

A. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 37.

Дмитро Затурский

порукає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітїй

у Львові, улица Коперника ч. 5.

Виріб тдевалій, і елегантний Ціни умірені. Замовленя з провінції залагоджує відворотною поштою.

140

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., І. п.

приймає ласкаві замовленя і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в осїбних годинах Замісцеві панночки приймає на помешканє

Учитель

орган руского Тов. педагогичного дво-тижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше узгляднюване артистичного викінченя навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: **М. Заячківский**, Львів, улица Зибликевича, число 34.